УДК 336.77.067.22 (477)

Росола Уляна Василівна,
старший викладач кафедри фінансів,
Щока Наталія Іванівна,
студентка,
Ярмолюк Марина Сергіївна,
студентка,
Мукачівський державний університет

КРЕДИТНА ПОЛІТИКА ТА АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ КРЕДИТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Кредитний ринок України є основною складовою фінансового ринку та є сукупністю кредитних відносин, фінансово-кредитних інститутів і встановлених організаційно-правових норм, що у своїй взаємодії забезпечують можливість руху позичкового капіталу в різних формах між суб'єктами економіки на національному і міжнародному рівнях. Розвинений та ефективно функціонуючий кредитний ринок впливає на економічний розвиток всієї країни, тому це зумовлює актуальність обраної теми та доцільність проведення дослідження. Забезпечувати управління кредитною діяльністю банку, ефективне використання його кредитного потенціалу, формування оптимального для нього кредитного портфеля, чітку організацію всього кредитного процесу дає можливість кредитна політика. Вона визначає основні напрями кредитного процесу, пріоритети, принципи та цілі певного банку на кредитному ринку та передбачає застосування конкретних фінансових та інших інструментів, що використовуються в процесі реалізації кредитних угод. Метою дослідження є визначення кредитної політики банківських установ, аналіз динаміки кількості банків в Україні та їх активів, дослідження відносних показників рентабельності банківської діяльності, аналіз кредитного портфеля банків України за видами кредитування (кредитування фізичних та юридичних осіб), а також фінансових результатів діяльності банків. У процесі дослідження нами застосовано методи теоретичного узагальнення, табличні та графічні методи аналізу. Аналізуючи та узагальнюючи наукові праці вчених, було розглянуто розвиток банківської системи упродовж останніх років. Велика кількість банків не змогли вчасно зреагувати на ризики через недостатній рівень капіталу, тому це призвело до погіршення їх фінансового стану та банкрутства. Наукова новизна визначається пропозиціями, які сприятимуть стабільності банківського сектору, зокрема кредитного ринку України та шляхом ефективного управління кредитною діяльністю комерційних банків. Практична значущість визначається шляхом запропонованих заходів, які сприятимуть стабільному розвитку банківського сектору та забезпечити ефективність реалізації кредитної політики. Подальші дослідження будуть спрямовані на дослідження концептуальних напрямів розвитку кредитного ринку України, пошук дієвих засобів підтримки кредитної політики банків

Ключові слова: *кредит, кредитування, кредитний ринок, кредитний портфель, кредитна політика.*

ВСТУП

Постановка проблеми. В сучасних ринкових умовах кредитний ринок України є важливою складовою фінансового ринку, який покликаний швидко мобілізувати фінансові ресурси суб'єктів господарювання. Існування розвинутого кредитного ринку, який ефективно функціонує впливає на підприємницьку діяльність та економічний розвиток всієї України. Враховуючи соціально-економічний стан на сьогодні, зокрема дефіцит державного бюджету, інфляція, зменшення купівельної платоспроможності населення і нестабільність грошової одиниці зумовлює актуальність обраної теми та доцільність проведення дослідження.

Кредитування є однією з основних банківських операцій, тому банківські кредити відіграють провідну роль в процесах фінансування розвитку ринкової економіки, задовольняючи тимчасову потребу одних суб'єктів у додаткових коштах за рахунок їх тимчасового надлишку в інших. Стимулювання кредитування реального сектору економіки сприяє збільшенню обсягів ВВП, що в свою чергу впливає на підвищення добробуту населення. Тому наразі найважливішим для комерційного банку є питання аналізу та управління кредитним портфелем.

Комерційні банки для здійснення кредитної діяльності розробляють власну кредитну політику та впроваджують практичні механізми її реалізації. Визначення підходів до розробки кредитної політики особливо важливе в умовах адаптування банків до складних і мінливих умов економічного середовища України. Необхідність дослідження кредитної політики банків, як особливого об'єкта, підтверджується сучасними тенденціями розвитку економіки країни.

Аналіз основних наукових досліджень і публікацій. Дослідженням теоретико-методологічних основ кредитування, аналізу його результатів, а також кредитної політики присвячено чимало праць вітчизняних економістів серед них: Білик М. Д., Вовк В. Я., Жукова Н. К., Зражевська Н. В., Івасіва Б. С., Кузнєцова Л. В., Мороз А. П., Савлука М. І., Славюк Р. А., Хмеленко О. В., Юркевич О. М., Шелудько Н. А. та багато інших. Проте незважаючи на велику кількість досліджень кредитна діяльність потребує постійного аналізу в сучасних умовах розвитку країни. Адже сучасний аналіз є необхідним для якісного управління кредитною діяльністю, оскільки саме кредити складають основну частину активів, а також потрібно постійно відстежувати стан кредитування задля оцінки економічного становища держави.

Мета статті (постановка завдання). Мета

дослідження полягає в аналізі сучасного стану кредитного ринку України та визначенні особливостей кредитної політики банківських установ.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

В сучасній ринковій економіці кредити є невід'ємною частинною економічної системи, взаємозв'язків між її суб'єктами та важливою складовою економічних відносин. На сьогодні кредит опосередковує всі стадії виробничого процесу і сприяє ефективному використанню обмежених ресурсів, а також підвищенню рентабельності виробництва.

Сукупність кредитних відносин, фінансово-кредитних інститутів і встановлених організаційно-правових норм, що у своїй взаємодії забезпечують можливість руху позичкового капіталу в різних формах між суб'єктами економіки на національному і міжнародному рівнях формує кредитний ринок. Кредитний ринок України є основною складовою фінансового ринку, який дає можливість суб'єктам господарювання швидко мобілізувати фінансові ресурси.

У механізмі функціонування кредитної системи України велика роль належить комерційним банкам, які діють в різних секторах ринку позичкового капіталу і є багатофункціональними організаціями. Банки акумулюють основну частку кредитних ресурсів і надають своїм клієнтам повний комплекс фінансових послуг, включаючи кредитування, прийом депозитів, розрахункове обслуговування, купівлю-продаж і зберігання цінних паперів, іноземної валюти [7, с. 148].

Кредитування виступає однією з найважливіших банківських операцій, тому банківські кредити відіграють значну роль в процесах фінансування розвитку ринкової економіки, задовольняючи тимчасову потребу одних суб'єктів у додаткових коштах за рахунок їх тимчасового надлишку в інших.

Основою фінансової стабільності і ринкової стійкості банківських установ виступає правильна та ефективна організація банківського кредитування, розробка гнучкої системи управління кредитним операціями. Управління кредитною діяльністю банку, ефективне використання його кредитного потенціалу, формування оптимального для нього кредитного портфеля, чітку організацію всього кредитного процесу покликана здійснювати кредитна політика банків. Кредитна політика визначає основні напрями кредитного процесу, пріоритети, принципи та цілі певного банку на кредитному ринку (стратегія кредитної діяльності) та передбачає застосування конкретних фінансових та інших інструментів, що використовуються в процесі реалізації кредитних угод (тактика банку щодо організації процесу кредитування). Головною метою розробки ефективної кредитної політики є контроль над ризиками під час ефективного розміщення кредитних ресурсів для отримання максимального доходу від кредитних операцій [2].

Кредитна політика може розроблятися на макро- та мікрорівні економіки. Національний банк України розробляє кредитну політику на макрорівні, він встановлює нормативи її проведення, рівень облікової ставки, що становить основу формування ціни на кредитні ресурси тощо. Кредитна політика спрямована на забезпечення зв'язку кредитної політики банку зі загальною стратегією його розвитку на мікрорівні. Однією з найважливіших складових кредитної політики комерційного банку є постійна оптимізація кредитного процесу [3, с. 395].

Обсяги банківського кредитування за останні декілька років помітно зросли, однак кредитна діяльність банків й надалі не задовольняє потреби як юридичних, так і фізичних осіб у кредитних ресурсах. Для забезпечення ефективного збуту кредитних ресурсів банки розробляють власну внутрішню кредитну політику та впроваджують механізми та методи її реалізації.

Основою фінансової стабільності банківських установ та їх конкурентоспроможності на кредитному ринку є організація процесу банківського кредитування, формування оптимальної структури кредитного портфеля та ефективної кредитної політики. У такому разі розглянемо сучасний стан кредитування саме банківських установ.

У сучасних трансформаційних умовах в Україні, відстежується тенденція зниження кількості банківських установ. За офіційними даними Національного банку України, станом на 1 січня 2018 року в Україні зареєстровано 82 банківські установи, що на 14 менше, ніж у попередньому році [6]. Порівняно з 2013 роком кількість банківських установ зменшилася більше, ніж у два рази. Кількість банків з іноземним капіталом та кількість банків зі 100% іноземним капіталом протягом досліджуваного періоду залишається майже на одному рівні. Динаміка зміни кількості банківських установ зображена на рисунку 1.

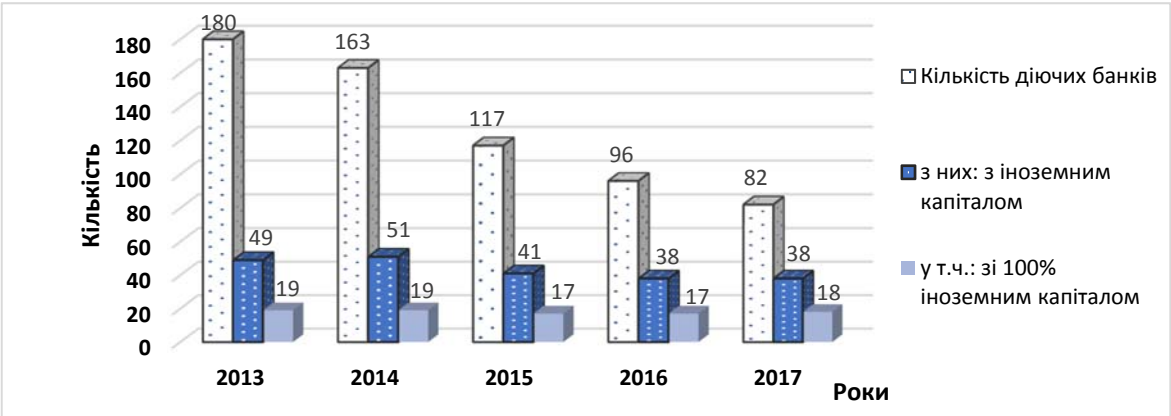

Рис. 1. Динаміка кількості банків в Україні [6]

На нашу думку, протягом досліджуваного періоду, причиною закриття такої великої кількості банків було припинення кредитування цими банками підприємств і домогосподарств. Наслідком цього є те, що клієнти закритих банків, внаслідок кризи, через жорсткі вимоги до позичальників, не можуть знайти новий банк для отримання кредитів, оскільки не мають кредитної історії з іншими банківськими установами.

Варто зауважити, що незважаючи на зменшення кількості банків та труднощі у їх діяльності, спостерігається незначне збільшення активів банків України у 2017 році (рис. 2), що дозволяє зробити висновок про підвищення їх потужності та стабільності. Станом на 1 січня наступного року (таблиця 1) частка кредитного портфеля в активах комерційних банків України складає більше половини (70-80%).

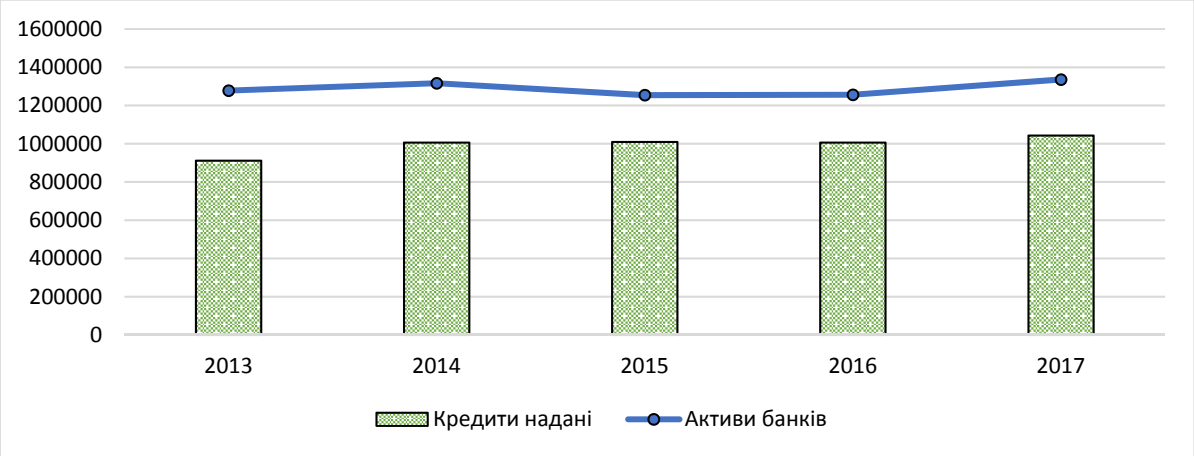

Рис. 2. Абсолютні показники кредитної діяльності банків за 2013-2017 рр. (млн. грн.) [6]

Особливо важливим для кредитного ринку є аналіз відносних показників кредитної діяльності банківських установ. Показниками кредитної діяльності банківських установ на макрорівні є такі показники, як рентабельність активів та рентабельність капіталу, норматив адекватності капіталу (Н2). Зазначені показники наведені в таблиці 2.

Таблиця 1

Частка кредитного портфеля в активах банків України

Показники	2013	2014	2015	2016	2017
Активи, млн. грн.	1278095	1316852	1254385	1256299	1336358
Кредитний портфель, млн. грн.	911402	1006358	1009768	1005923	1042798
Частка кредитного портфеля в активах, %	*71,31*	*76,42*	*80,50*	*80,07*	*78,03*

Джерело: розраховано за даними НБУ [6]

Основними показниками, які характеризують рентабельність банківської діяльності, є рентабельність активів (ROA) та рентабельність капіталу (ROE). Рентабельності активів банку (ROA) показує найбільший вплив економічних факторів на банківське кредитування, який використовується для оцінки діяльності управління банку, адже він характеризує здатність менеджменту ефективно управляти активами банку. Оптимальне значення коефіцієнту повинно складати більше 1% [4].

Таблиця 2

Відносні показники кредитної діяльності банків на початок 2013-2017 років

Показники	Рентабельність активів банків України (ROA), %	Рентабельність капіталу банків України (ROE), %	Адекватність капіталу банків України (Н2), %
01.01.2013	0,45	3,03	18,06
01.01.2014	0,12	0,81	18,26
01.01.2015	-4,07	-30,46	15,60
01.01.2016	-5,46	-51,91	12,31
01.01.2017	-12,60	-116,74	12,69
01.01.2018	-1,94	-15,96	16,10

Джерело: розраховано за даними НБУ [6]

Наведені дані в таблиці 2 свідчить про негативні зміни у фінансовому стані банківських активів, оскільки рентабельність активів має негативне значення. Тенденцію до зменшення має і коефіцієнт

рентабельності капіталу (ROE).

Починаючи із 2014 року почалося зниження наведених показників: ROA з 0,12 зменшилося до -12,60% на початку 2017 року. Показник ROE, зменшився з 0,81% до –51,91% у 2015 році, що значно вплинуло на фінансову стійкість банків, наслідком цього було те, що більшість банків збанкрутувало, а на початок 2017 року цей показник склав -116,74%.

Зниження показників рентабельності (рис. 3) свідчить про загальне погіршення фінансового стану банківської системи, що в свою чергу призводить до зростання кредитних ризиків та зменшення якості кредитного портфеля.

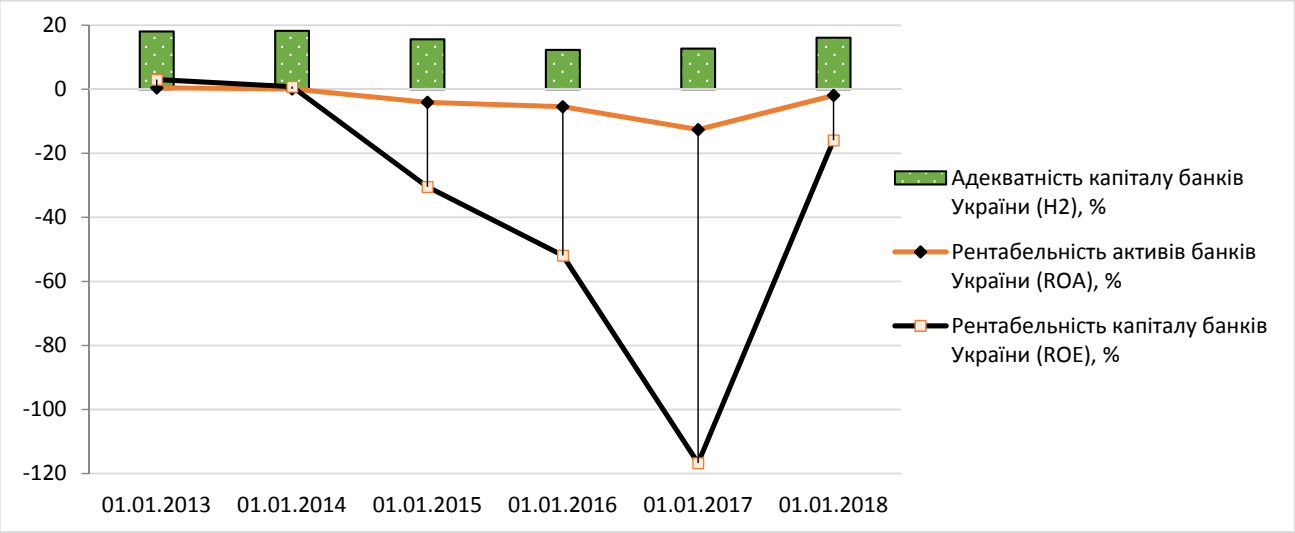

Рис. 3. Відносні показники кредитної діяльності банківна початок 2013-2017 років [6]

Коефіцієнт адекватності регулятивного капіталу (Н2) – це один із основних економічних нормативів діяльності банківських установ, який відображає здатність банку своєчасно та в повному обсязі розрахуватися за своїми зобов'язаннями, що випливають з кредитних або інших операцій грошового характеру [4]. Значення наведеного коефіцієнта, скорочувалось з 18,9% у 2011 році до 12,31% на початок 2016 року. Скорочення коефіцієнта адекватності регулятивного капіталу у після кризовий період пов'язане із відтоком іноземного капіталу із банківської системи України, ця проблема є доволі гострою для фінансового сектору економіки. На початок 2018 року адекватність капіталу збільшилася до 16,10%, що свідчить про відновлення стабільності банків з українським капіталом, хоча це незначне покращення.

Якість кредитного портфелю важко оцінюється, оскільки на неї впливає дуже багато факторів, які не піддаються кількісній оцінці, а також методологія розрахунку суттєво відрізняється. Кожен окремий банк, який опирається на власну кредитну політику, використовує різні способи для оцінки та управління рівнем проблемної заборгованості.

Розроблення ефективної системи управління кредитними операціями, а також правильна організація банківського кредитування забезпечує фінансову стабільність і надійність комерційних банків. Саме тому одним із найважливіших завдань управління кредитною діяльністю є формування та аналіз кредитного портфеля комерційних банків.

З метою виявлення інтенсивності динаміки кредитної діяльності банківських установ дослідимо її за видами, а саме: кредитування фізичних осіб та кредитування суб'єктів господарювання (рисунок 4).

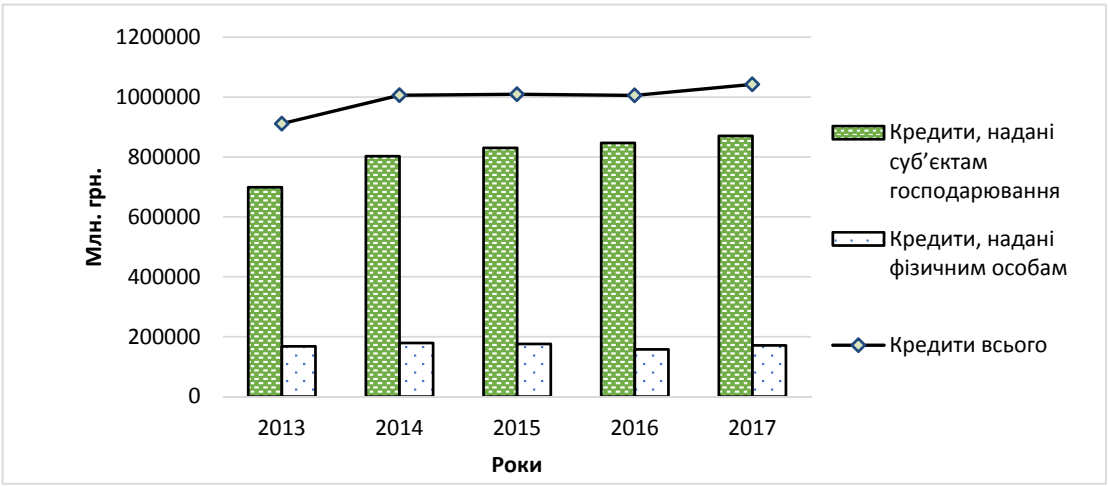

Рис. 4. Динаміка кредитів, наданих банківськими установами за період 2013-2017 рр. [6]

За наведеними даними в таблиці 3 можна зробити висновок, що сума кредитів, наданих фізичним особам зменшувалася на протязі 2015-2016 років, причому найбільше зменшення, -10,43% відбулося саме у 2016 році. Проте на 1 січня 2018 року їх сума збільшилася порівняно з минулим роком на 8,61%.

Таблиця 3

Кредити надані банківськими установами за період 2013-2017 рр.

Показники	Роки				
	2013	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Кредити надані всього, млн грн	**911402**	**1006358**	**1009768**	**1005923**	**1042798**
У т. ч., кредити, надані суб'єктам господарювання, млн грн	698777	802582	830632	847092	870302
Темп приросту кредитів, наданих суб'єктам господарювання, до попереднього періоду, %	*0,00*	*14,86*	*3,49*	*1,98*	*2,74*
Частка кредитів, наданих суб'єктам господарювання, у загальній сумі, %	*76,67*	*79,75*	*82,26*	*84,21*	*83,46*
У т. ч., кредити, надані фізичним особам, млн грн	167 773	179 040	175 711	157 385	170 938
Темп приросту кредитів, наданих фізичним особам, до попереднього періоду, %	*0,00*	*6,72*	*-1,86*	*-10,43*	*8,61*
Частка кредитів, наданих фізичним особам, у загальній сумі, %	*18,41*	*17,79*	*17,40*	*15,65*	*16,39*

Джерело: розраховано за даними НБУ [6]

Зменшення суми кредитів, наданих фізичним особам, відбулося внаслідок скорочення депозитної бази банків, погіршення платоспроможності кредиторів та зміни курсу валюти. У цей час простежувалися труднощі з обслуговуванням кредитів банківськими установами, особливо в іноземній валюті, через зміну курсу гривні до іноземних валют, зниженням реальної заробітної плати та міграцією [8].

Кредитний портфель фізичних осіб скоротився також внаслідок визнання неплатоспроможними ряду банківських установ, що володіли великими за обсягами кредитними портфелями, в тому числі роздрібними.

Впродовж 2013-2017 років найбільшу частку (більше 50%) серед кредитів фізичним особам займали споживчі кредити (зокрема «кешові» кредити). На другому місці кредити на придбання, будівництво та реконструкцію нерухомості (від 25% до 40%). Причиною цього є те, що ризики споживчого кредитування менше ризиків при кредитуванні на придбання, будівництво та реконструкцію нерухомості.

Обсяг іпотечних кредитів, наданих фізичним особам теж займає вагому частку в роздрібному кредитному портфелі. В цілому, невисокі темпи розвитку іпотечного кредитування обумовлені доволі низькими темпами відновлення будівельної галузі, обмеженістю та високою вартістю довгострокового ресурсу, а також невисоким платоспроможним попитом населення на довгострокове кредитування. Скорочення загальної кількості виданих іпотечних кредитів пояснюється низкою існуючих проблем таких, як відсутність гарантійних фондів іпотечного страхування, не розуміння населенням процесів іпотечного фінансування, недовіра населення до українських банків, наявність на ринку іпотечного кредитування універсальних банків, адже в багатьох розвинених країнах працюють спеціалізовані [1].

На відміну від кредитів фізичним особам, сума кредитів суб'єктам господарювання має тенденцію до збільшення (таблиця 3), але їхній приріст невеликий і складає 2-3,5%. Найбільший приріст таких кредитів на протязі досліджуваного періоду був у 2014 році порівняно з минулим роком і складав 14,9%.

Комерційні банки охоче працюють з корпоративним сектором (суб'єктами господарювання), пропонуючи їм найрізноманітніші кредити. Підприємці та процвітаючі компанії користуються як цільовими кредитами, так і кредитами на будь-які бізнес-потреби, для підвищення виробництва та виходу на новий рівень економічних відносин [1].

У структурі кредитів, наданих банками України, частка кредитування фізичних осіб зменшується, а юридичних осіб, навпаки, зростає. Найменшого значення досліджуваний показник суми виданих кредитів фізичним особам досяг у 2016 році (15,65%).

Кредитний портфель корпоративного сектору, на протязі 2013-1017 рр. представлений переважно коротко- та середньостроковими кредитами в національній валюті нефінансовим корпораціям. За видами економічної діяльності кредитний портфель суб'єктів господарювання був представлений переважно кредитами, наданими представникам переробної промисловості та оптової і роздрібної торгівлі, ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів. Обсяг кредитних операцій з представниками сфери будівництва та нерухомості, є також вагомим [1].

Кредити, що надані органам державної влади та кредити, надані небанківським фінансовим установам займають невелику частку в загальній сумі всіх наданих кредитів. Причому їх сума протягом 2013-2017рр. постійно зменшується. На протязі 2017 року порівняно з 2016 роком сума наданих кредитів, органам державної влади та небанківським фінансовим установам зменшилася більш ніж у 2 рази.

Причинами низької кредитної активності банківських установ є високий рівень проблемної

заборгованості, високі відсоткові ставки та низька кредитоспроможність більшості позичальників [5].

Ефективна діяльність банків на кредитному ринку є основною складовою фінансової стійкості банківської системи, яка відіграє провідну роль в економіці України на шляху ринкових трансформацій. Динаміка чистого процентного прибутку за кредитними операціями банків України наведена на рисунку 5.

Протягом 2014-2015 років відбувалося зниження загального розміру чистого процентного доходу банків, але вже протягом 2016-2017 років відбувався приріст. Зменшення чистого процентного доходу протягом 2014-2015 років за кредитними операціями свідчить про негативні тенденції в роботі банків України, та зниження ефективності дій за кредитними операціями.

Причинами негативних фінансових результатів банківської діяльності було:

– формування резервів на покриття можливих втрат по активних операціях;

– продаж проблемних кредитів за вартістю, нижчою за балансову;

– зниження доходів від основної діяльності через низьку ділову активність в економіці та в умовах зростання витрат по залучених ресурсах [8].

Основним завданням, яке стоїть перед банківськими установами є забезпечення прибутковості, саме тому позитивні фінансові результати діяльності банків є основним показником ефективності їх роботи та індикатором фінансової надійності банківської системи України. Отже, на результат діяльності банків, значною мірою, впливають економічні перетворення в України.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Кредитна політика комерційного банку окреслює коло ключових цілей і завдань банківської діяльності, визначає конкретні прийоми, способи і методи її реалізації з метою максимізації дохідності кредитних операцій та досягнення прийнятного рівня ризиків банківської діяльності у сфері кредитування.

Проаналізувавши сучасний стан кредитування фізичних та юридичних осіб, було виявлено основні тенденції його розвитку, такі як зменшення частки кредитів, наданих фізичним особам, у загальному обсязі кредитування і збільшення частки кредитів наданих суб'єктам підприємництва, переважання споживчих кредитів у структурі кредитів, наданих фізичним особам, а також зменшення іпотечного кредитування.

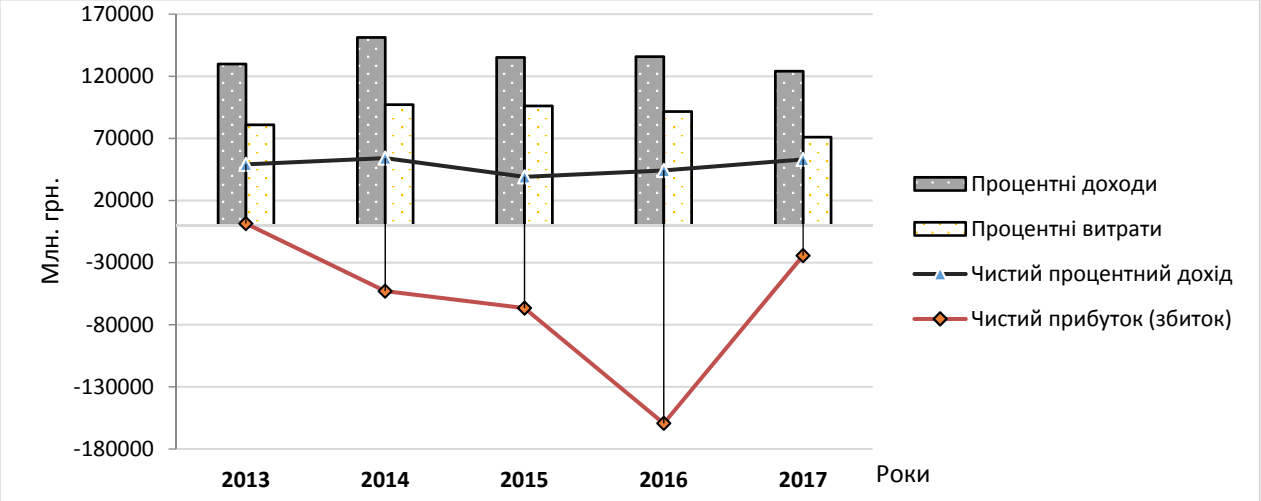

Рис. 5. Динаміка фінансових результатів діяльності банків України впродовж 2013-2017 років [6]

Підводячи підсумки дослідження, можна стверджувати, що розвиток кредитування на сучасному етапі економічного розвитку, в нашій країні, знижується. Зменшується кількість банківських установ та зростають процентні ставки за кредитами. Обсяг кредитного портфеля банків відносно активів збільшується, натомість реальна його величина скорочується, це пов'язано зі зниженням якості кредитного портфеля, що в свою чергу призводить до зниження дохідності кредитних операцій банків та зростання рівня кредитного ризику. Для вирішення цієї проблеми банки повинні більше приділяти уваги підвищенню якості та ефективності управління кредитним портфелем.

Банківське кредитування для розвитку потребує досягнення умов макроекономічної стабільності, тому для покращення ситуації в кредитуванні потрібна стабілізація економічних, політичних, соціальних умов та підтримка держави всього банківського сектору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналітичний огляд банківської системи України за результатами 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://rurik.com.ua/documents/research/bank_system_4_kv_2016.pdf.

2. Бикова, О. В. Оцінка ефективності кредитної політики банку / О. В. Бикова, О. В. Марченко // Молодий вчений. – 2017. – №3 (43) – С. 586-589.

3. Вовчак, О. Д. Кредит і банківська справа [підручник] / О. Д. Вовчак, Н. М. Рущишин, Т. Я. Андрейків. – К.: Знання, 2008. – 564 с.

4. Житар, М. О. Аналіз сучасного стану кредитної діяльності банків України / М. О. Житар // Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. – 2017. – №1 – С. 94-105.

5. Жукова, Н. К. Сучасний стан ринку банківських кредитів в Україні / Н. К. Жукова, Н. В. Зражевська // Економічний часопис-XXI. – 2011. – № 5-6. – С. 54-57.

6. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/

7. Сич, Є. М. Ринок фінансових послуг: [навчальний посібник] / Є. М. Сич, В. П. Ільчук, Н. І. Гавриленко. – К. : ЦУЛ, 2012. – 428 с.

8. Солоділова, К. В., Шафранова О. В. Сучасний стан кредитування в Україні / К. В. Солоділова, О. В. Шафранова // Молодий вчений. – 2017. – № 3 (43). – С. 844-847.

REFERENCES

1. Analitychnyj ogljad bankivs'koi' systemy Ukrai'ny za rezul'tatamy 2016 roku. Retrieved from: http://rurik.com.ua/documents/research/bank_system_4_kv_2016.pdf.

2. Bykova, O. V., Marchenko, O. V. (2017). Ocinka efektyvnosti kredytnoi' polityky banku. Molodyj vchenyj, 3 (43), 586-589.

3. Vovchak, O. D. Rushhyshyn, N. M., Andrejkiv, T. Ja. (2008). Kredyt i bankivs'ka sprava. Kyiv. Znannja.

4. Zhytar, M. O. (2017). Analiz suchasnogo stanu kredytnoi' dijal'nosti bankiv Ukrai'ny. Zbirnyk naukovyh prac' Universytetu derzhavnoi' fiskal'noi' sluzhby Ukrai'ny, 1, 94-105.

5. Zhukova, N. K., Zrazhevs'ka, N. V. (2011). Suchasnyj stan rynku bankivs'kyh kredytiv v Ukrai'ni. Ekonomichnyj chasopys, 5-6., 54-57.

6. Oficijnyj sajt Nacional'nogo banku Ukrai'ny. Retrieved from: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/

7. Sych, Je. M. Il'chuk, V. P., Gavrylenko, N. I. (2012). Rynok finansovyh poslug. Kyiv, CUL.

8. Solodilova, K. V., Shafranova, O. V. (2017). Suchasnyj stan kredytuvannja v Ukrai'ni. Molodyj vchenyj, 3 (43), 844-847.

Росола Ульяна Васильевна, Щока Наталья Ивановна, Ярмолюк Марина Сергеевна. КРЕДИТНАЯ ПОЛИТИКА И АНАЛИЗ СОВРЕМЕННОГО СОСТОЯНИЯ КРЕДИТНОГО РЫНКА УКРАИНЫ

Кредитный рынок Украины является основной составляющей финансового рынка и представляет собой совокупность кредитных отношений, финансово-кредитных институтов и установленных организационно-правовых норм, которые, в своем взаимодействии, обеспечивают возможность движения ссудного капитала в различных формах между субъектами экономики на национальном и международном уровнях. Развитый и эффективно функционирующий кредитный рынок влияет на экономическое развитие всей страны, поэтому это обусловливает актуальность темы и целесообразность проведения исследования. Обеспечивать управление кредитной деятельностью банка, эффективное использование его кредитного потенциала, формирования оптимального для него кредитного портфеля, четкую организацию всего кредитного процесса дает возможность кредитная политика. Она определяет основные направления кредитного процесса, приоритеты, принципы и цели определенного банка на кредитном рынке и предусматривает применение конкретных финансовых и других инструментов, используемых в процессе реализации кредитных соглашений. Целью исследования является определение кредитной политики банковских учреждений, анализ динамики количества банков в Украине и их активов, исследования относительных показателей рентабельности банковской деятельности, анализ кредитного портфеля банков Украины по видам кредитования (кредитование физических и юридических лиц), а также финансовых результатов деятельности банков. В процессе исследования нами применены методы теоретического обобщения, табличные и графические методы анализа. Анализируя и обобщая научные труды ученых, было рассмотрено развитие банковской системы в последние годы. Большое количество банков не смогли вовремя среагировать на риски за недостаточного уровня капитала, поэтому это привело к ухудшению их финансового состояния и банкротства. Научная новизна определяется предложениями, которые будут способствовать стабильности банковского сектора, в частности кредитного рынка Украины и путем эффективного управления кредитной деятельностью коммерческих банков. Практическая значимость определяется путем предложенных мероприятий способствующих стабильному развитию банковского сектора и обеспечить эффективность реализации кредитной политики. Дальнейшие исследования будут направлены на исследование концептуальных направлений развития кредитного рынка Украины, поиск действенных средств поддержки кредитной политики банков.

Ключевые слова: *кредит, кредитование, кредитный рынок, кредитный портфель, кредитная политика.*

Rosola Ulyana V., Shchoka Natalia I., Yarmolyuk Maryna S. CREDIT POLICY AND ANALYSIS OF THE PRESENT STATE OF THE CREDIT MARKET IN UKRAINE

The credit market of Ukraine is the main component of the financial market and represents a set of credit relations, financial and credit institutions and established organizational and legal norms, in their interaction provide the opportunity for the movement of loan capital in various forms between economic entities at the national and international levels. The

developed and efficiently functioning credit market influences the economic development of our entire country, therefore, it makes the topic relevant and expedient to conduct the research. To ensure the management of the bank's credit activity, the effective use of its credit potential, the formation of an optimal loan portfolio, the clear organization of the entire credit process gives the possibility of a credit policy. It determines the main directions of the credit process, the priorities, principles and objectives of a certain bank in the credit market and provides for the application of specific financial and other instruments used in the process of implementing loan agreements. The purpose of our study is to determine the credit policy of banking institutions, analyze the dynamics of the number of banks in Ukraine and their assets, study the relative indicators of profitability of banking activities, analyze the credit portfolio of banks in Ukraine by types of lending (lending to individuals and legal entities), and financial performance of banks. In the process of research, we used methods of theoretical generalization, tabular and graphical methods of analysis. Analyzing and summarizing the scientific works of scientists, the development of the banking system in recent years has been considered. A large number of banks were not able to react in time to the risks for insufficient capital, so this led to a deterioration in their financial condition and bankruptcy. Scientific novelty is determined by proposals that will contribute to the stability of the banking sector, in particular the credit market of Ukraine and through the effective management of lending activities of commercial banks. Practical significance is determined by the proposed measures that contribute to the stable development of the banking sector and ensure the effectiveness of the implementation of credit policy. Further research will focus on the study of conceptual directions of the development of the credit market of Ukraine, the search for effective means of supporting the credit policy of banks. Further research will focus on the study of conceptual directions of the development of the credit market of Ukraine, the search for effective means of supporting the credit policy of banks

***Key words**: credit, crediting, credit market, credit portfolio, credit policy.*

Одержано 09.04.2018 р.

УДК 336.717.061:336.71+330.322

Черничко Тетяна Володимирівна,
д.е.н., завідувач кафедри фінансів,
Мукачівський державний університет,
Михайляк Галина Володимирівна,
к.е.н., доцент кафедри аналітичної економії та міжнародної економіки,
Михайляк Ірина Володимирівна,
к.е.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин,
Львівський національний університет імені Івана Франка

КРЕДИТНА ПОЛІТИКА БАНКІВ В УМОВАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОДЕЛІ МОНЕТАРНОГО ТРАНСМІСІЙНОГО МЕХАНІЗМУ

На сучасному етапі економіка України потребує активізації кредитної діяльності, а покращення економічної ситуації в Україні залежить від удосконалення діяльності банківських установ та удосконалення і оптимізації їх кредитної політики. Метою статті є дослідження ролі кредитної політики комерційних банків в умовах української моделі монетарного трансмісійного механізму. Застосовано основні наукові методи економічного дослідження: аналітичний (з метою аналізу динаміки та структурних змін кредитних ресурсів сформованих банківською системою України), причинно-наслідковий (з метою обґрунтування залежності між розвитком реального та банківського секторів економіки України), табличний та графічний метод. У статті обґрунтовано, що банківська система є основою формування фінансово-кредитних відносин та найважливішим суб'єктом фінансового ринку, а одним із головних її завдань є правильно розроблена кредитна політика, яка повинна охоплювати найважливіші елементи та принципи організації кредитної роботи в банку та визначати пріоритетні напрями кредитування. Наукова новизна дослідження полягає в уточненні механізму взаємодії між банківським та реальним секторами економіки України, обґрунтуванні впливу структури кредитних ресурсів на напрям та динаміку розвитку економічної кон'юнктури. Практичне значення мають запропоновані авторами шляхи та напрями оптимізації кредитної політики банківських установ України. За результатами проведеного дослідження визначено, що кредитна політика комерційного банку як елемент загальної банківської політики є сукупністю як стратегічних, так і тактичних рішень, які визначають перспективні та поточні цілі кредитування, його параметри, процедуру, та реалізується через кредитний механізм. У висновках обґрунтовано, що важливим елементом кредитної політики комерційного банку є обґрунтування спрямованості кредитної активності комерційних банків у напрямі визначення пріоритетності інвестиційного та споживчого кредитування. Подальші дослідження будуть спрямовані на пошук найбільш раціональних напрямів оптимізації кредитної політики банків.

***Ключові слова:** банківський сектор, реальний сектор, монетарний трансмісійний механізм, економічна кон'юнктура, кредитна політика, інвестиційне та споживче кредитування.*